

Michaela Šilpochová, *Beyond Words: Visual Aspects in the Work of Virginia Woolf*

Oponentský posudek

Diplomová práce Michaely Šilpochové je solidní pokus dobrat se estetických východisek literárního díla Virginie Woolfové, zejména pak toho aspektu uměleckého zobrazení, který využívá výtvarného vidění, tak jak byl jeho smysl přehodnocen nedávnou výtvarnou kritikou. Jednotlivé kapitoly se systematicky zabývají podněty vyplývajícími z toho, jak Woolfová vstřebávala poznatky ze studia moderních výtvarných směrů, zejména impresionistické a postimpresionistické techniky. Významné a vpravdě užitečné vodítko diplomantce poskytují některé poměrně nedávné literárněhistorické a uměleckokritické studie, naznačující nejen dějinné souvislosti dané problematiky, ale i metodické rozvrstvení (v tomto ohledu se zejména užitečná zdá práce M. Torgovnickové).

Michaela Šilpochová ve své práci předkládá srozumitelný a velmi přehledně koncipovaný výklad vývoje názorů V. Woolfové na výtvarné umění a jeho souvislost s literární tvorbou, a současně komentuje nejdůležitější teze kritiků umění a výtvarníků, kteří na ni bezprostředně působili, tj. zejména Rogera Frye a Clive Bella z jí blízkého okruhu Bloomsbury Group. Na základě podrobného mapování tohoto nejbližšího kontextu se tak dobírá možných významů některých pojmů, jež užívá sama Woolfová; práce pak vrcholí výkladem tzv. „moment of being“, jednoho z neklíčovějších pojmů estetiky románu V. Woolfové.

Takto předložená práce má podle mého názoru charakter jakýchsi prolegomen ke studiu estetických principů v díle Virginie Woolfové. Je tomu tak zejména proto, že rozbor vlastní aplikace teoretických názorů v autorčině díle je omezen na minimum – přímo se nabízí, aby po takovéto úvodní práci (definování terénu) následovala práce praktičtější orientovaná na detailní zjišťování, jakým způsobem se vysledované principy uplatňují v nejvýznamnějších textech V. Woolfové. To je jeden směr, ke kterému dosavadní podoba práce vybízí.

Druhý směr je opačný a souvisí s otázkou, nakolik je předložený bezprostřední kontext teoretických východisek dostatečný. Pro jeho plné pochopení je zřejmě nezbytný exkurz do geneze moderního estetického myšlení, jak se formovalo v průběhu 19. (a částečně už 18.) století. Myšlení, jež stálo za zrodem moderních, subjektivněji a formálněji orientovaných uměleckých směrů. To je samo o sobě téma na velkou samostatnou práci, nicméně i ve výkladu M. Šilpochové se objevují některé teze, které by bylo žádoucí vidět v širších historických souvislostech: omezíme-li se na anglický kontext, pak se například jedná o

rozlišení „moments of being“ u Woolfové a „moments of vision“ u Patera anebo o ruskinovské základy Fryovy představy „innocent eye“.

Ve svém dílčím, a jak jsem již řekl, poměrně stručném komentáři vlastních uměleckých textů V. Woolfové si diplomantka velmi zajímavě všímá některých prvků na rovině tematické výstavby a vyprávěcí techniky. Slouží jí ovšem v zásadě jen pro ilustraci určitých tezí, které vyvodila z představ Woolfové o podobě moderního literárního díla – to je samo o sobě limitující. Rád bych jí proto v této souvislosti položil zcela konkrétní otázku, rozšiřující dosavadní zorný úhel: jak rozumí v rámci modernistické estetiky ústřednímu motivu majáku v románu *To the Lighthouse* a je možná chápat vyzvánění Big Benu v románu *Mrs Dalloway* i jinak než jako rytmizační prostředek a tedy prvek formální organizace textu (jak je to naznačeno na str. 54)? Jde mi víceméně o postižení vztahu mezi subjektivním a objektivním v uměleckém zobrazení a z toho vyplývajícího rozdílu mezi literárním impresionismem a postimpresionismem, pokud o takových pojmech (ve smyslu techniky) lze vůbec uvažovat.

Diplomovou práci M. Šilpochové považuji za velmi inspirativní. Jak snad vyplývá z výše uvedeného, její výklad otevírá další průhledy, jimiž se dílo V. Woolfové jeví v novém nasvícení, byť sám diplomantčin pohled je poměrně úzký. O to intenzivněji je však zaměřený k tématu, které si vytyčila a které se pokusila zpracovat tak důkladně, jak to bylo v rámci diplomové práce možné. Vše ostatní je otázka vyššího stupně studia. Doporučuji tedy diplomovou práci M. Šilpochové k obhajobě a navrhuji předběžné hodnocení známkou výborně.

1. února 2009

PhDr. Zdeněk Běran